

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

ṬHUMETSHEDZO

FOMO YA 1

[Ndaulo ya 2]

NDIVHADZO I LIVHISWAHO KHA MUHWELELI KANA KHA MUTHU ANE A KHOU ITAKHUMBELO YA NDAELA YA TSIRELEDZO O IMELA MUHWELELI

KHETHEKANYO YA 2(2) YA MULAYO WA TSIRELEDZO KHA ZWA U TAMBUDZWA WA, 2011 (MULAYO WA NOMBORO YA. 17 WA 2011)

1. Ino ndivhadzo l amba nga ha—
 - (a) thuso ine ya vha hone zwi tshi ya nga Mulayo wa Tsireledzo kha zwa u Tambudzwa wa, 2011; na
 - (b) pfanelo ya muhweleli kha u vhiga mulandu a tshi khou hwelela muhwelelwa.

2. Vha do tea u saina ino ndivhadzo vha tshi khou itela u khwaṭhisedza uri hu na u anana na khethekanyo ya 2(2) ya Mulayo wa Tsireledzo kha zwa u Tambudzwa wa, 2011, na ndaulo ya 2 ya Ndaulo ya Tsireledzo kha zwa u Tambudzwa ya, 2013, yo itwaho zwi tshi ya nga uyo Mulayo, nahone une wa nkombetshedza —
 - (a) u vha nekedza ino ndivhadzo, ine ya fanela uri, arali zwi tshi konadzea hu pfallaho, uri l vhe kha luambo lwa tshiofisi lune vha tou nanga;
 - (b) uri l vhalwe zwi tshi pfala kana u ita uri ino ndivhadzo l vhalwe zwi tshi pfala arali vha sa koni u vhalwa;
 - (c) u vha vhudzisa uri vha a pfesesa zwi re kha ino ndivhadzo naa; na
 - (d) u ṭalutshedza tshipiḁa tshiṅwe na tshiṅwe tsha ndivhadzo tshine a vha tshi pfesesi.

3. Muhweleli (ane a vha ene muthu ane a khou tambudzwa) ḁuvha liṅwe na liṅwe nahone tshifhinga tshiṅwe na tshiṅwe, nga ndila yo randelwaho a nga ita khumbelo ya ndaela ya tsireledzo kha zwa u tambudzwa kha Khothe ya Madzhiṣṣaraṣa ya vhupo vhune —
 - (a) muhweleli a dzula hone lwa tshoṭhe kana lwa tshifhinganyana, kana hune a shuma hone kana he a tholwa hone;
 - (b) muhwelelwa (ane a vha muthu a itaho zwiito zwa u tambudza) a dzula hone lwa tshoṭhe kana lwa tshifhinganyana, kana u shuma hone kana he a tholwa hone; kana
 - (c) u tambudzwa ho itea hone.

4. Muthu u vha a tshi khou ita zwiito zwa u tambudza arali nga ndila yo livhaho kana l songo livhaho a ḁifara nga ndila ine a ḁivha kana a vha a tshi tea u ḁivha uri—
 - (a) zwi a vhaisa kana zwi ita uri muthu a vhe na u tenda zwi pfadzaho uri u tambudzwa ho itea kha muhweleli kana muṅwe muthu nga **ndila l sa pfali** a tevhelela, u ṭalela kana u luvheledza muhweleli kana muṅwe muthu a kwameaho, kana u amba, nga iḁekṭhroniki kana nga iṅwe ndila ya vhudavhidzani zwo livhiswa kha ene muhweleli kana muṅwe muthu a kwameaho nga ndila iṅwe na iṅwe, vhudavhidzani vhu nga vha ho itisa kana u sa itisa kana u rumela, u isedza kana u itisa nyisedzo ya marifhi, theḁegiramu, phakhedzhi, fakisi, imeiḁi kana zwiṅwe zwithu kha muhweleli kana muṅwe muthu a kwameaho; kana
 - (b) ndi u tambudza lwa vhudzekani kha muhweleli kana muthu a kwameaho.

Ipf̣i Thambudzo li tshi ṭalutshedzwa zwi sia li tshi amba uri ndi u tambudza huṅwe na huṅwe hu kwamaho muhumbulo,

muvhili kana masheleni.

5. Khumbelo ya ndaela ya tsireledzo malugana na u tambudzwa l nga itwa nga muñwe muthu o imela muhweleli arali muthu ane a khou humbula u ita khumbelo ya ndaela ya tsireledzo a na dzangalelo kha u tshila zwavhuđi ha muhweleli kana muthu a kwameaho. Nga mañwe maipfi, khumbelo iyo l fanela u iswa hu na thendelo yo tou ñwalwaho nahone l tshi bva kha muhweleli, nga nñda ha musu hu na nyimele dzine muhweleli ndi muthu ane, khothe ya vhona, a sa koni u ita ngauralo.
6. Ñwana muñwe na muñwe, kana muthu o imelaho ñwana, a nga ya khothe a ita khumbelo ya ndaela ya tsireledzo.
7. Khothe l ðo lavhelesa khumbelo ya muhweleli kana muthu o bulwaho kha khethekanyo ya 2(3)(a) ya Mulayo wa Tsireledzo kha zwa u Tambudzwa wa, 2011, ya kona u nga, fha ndaela ya tsireledzo ya tshifhinganyana l tshi fhiwa muhwelelwa arali vhuñanzi vhu tshi khwañhisedza uri —
 - (a) muhwelelwa u khou ita kana o ita zwiito zwa u tambudza;
 - (b) u vhaiswa hu khou kana u vhaiswa hu nga vha ho itea kha muhweleli kana muthu a kwameaho zwo itiswa nga masiandaitwa a nyito iyo arali ndaela ya khothe l sa khou ñetshedzwa nga u ñavhanya; na
 - (c) ndaela ine ya khou ðo laelwa nga ndaela ya tsireledzo ya tshifhinganyana l vhonala l sa ðo waniwa arali ngdivhadzo ya tshifhinga tsho fhelaho ya khumbelo yo fhiwa muhwelelwa.
8. Ndaela ya tsireledzo ya tshifhinganyana l a kombetshedza nahone l thoma u shuma u bva tshenetsho tshifhinga l tshi tou ñekedzwa nga khothe nahone ha itwa uri muhwelelwa a zwi ðivhe kana a fhiwe heyo ndaela. Khophi ya khumbelo na vhuñanzi zwo ñwalwaho hu tshi itwa khumbelo zwi a fhiwaho-vho na ene muhwelelwa, khathihi na yone ndaela ya tsireledzo ya tshifhinganyana, nahone muhwelelwa u ðo vhidzwa uri a zwi sumbedze nga ðuvha ña u humela khothe ño sumbedzwaho kha ndaela uri ndi ngani ndaela ya tsireledzo ya tshifhinganyana l sa tei uri l vhe ya tshoñhe/ kana ya u fhedzisela. Ndaela ya tshifhinganyana ndi ya tshifhinga tshiñuku nahone l fhela musu hu tshi humelwa khothe nga yeneyo datumu ya u humela khothe.
9. Nga ðuvha ña u humela khothe, khothe l ðo thetshesela mafhungo nahone l nga fhedza yo ñea ndaela ya tsireledzo ya tshoñhe ine ya shuma lwa miñwaha miñanu kana u swika tshenetsho tshifhinga tshine khothe ya nga ta zwi tshi bva kha zwo sumbedzwaho nga muhweleli.
10. Khothe l nga iledza muhwelelwa, nga ndaela ya tshifhinganyana kana ya tshoñhe —
 - (a) uri a sa ite kana a sa lingedze u tambudza;
 - (b) uri a sa dzhenise muñwe muthu ane a nga mu thusa kha u ita zwa thambudzo; kana
 - (c) uri a sa ite zwiñwe zwiito zwo sumbedzwaho kha ndaela ya tsireledzo.
 Khothe l nga vhea milayo miñwe na miñwe kha muhwelelwa ine khothe yone ñe l vhona yo tea kha u tsireledza na u fha tsireledzo na ndondolo yavhuđi ya muhweleli kana muthu a kwameaho.
11. Zwi tshi ya nga khethekanyo ya 10(4) ya Mulayo wa Tsireledzo kha zwa u Tambudzwa wa, 2011, ðiresi ya vhudzulo na ya mushumoni zwa muhweleli kana muthu a kwameaho a zwi tei u dzheniswa kha ndaela, nga nñda ha musu

vhuvha ha ndaela ya tsireledzo vhu tshi kombetshedza uri qiresi dzi dzheniswe, nahone khothe l nga fha ndaela dza u vhona uri hu tevhezwe ino mbetshelo ya Mulayo.

12. Ndifho-ndifho hune khothe ya fha ndaela ya tsireledzo ya tshifhinganyana kana ya u fhedzisela, khwaṭhisedzo ya u fara muhwelelwa l ḡo fhiwaho, fhedzi u shumisa khwaṭhisedzo hu ḡo vha ho imiswa musi hu tshi khou tevhezwa zwo iledzwaho, mulayo, mbofho kana ndaela ine khothe ya nga l vhea l tshi itela u iledza u tambudzwa ha muhweleli kana muthu a kwameaho. Arali muhwelelwa a pfuka nyiledzo, mulayo, mbofho kana ndaela zwo sumbedzwaho kha ndaela ya tsireledzo, muhweleli a nga ṅekedza khwaṭhisedzo ya u fara, khathihi na afidafiti, hune ya tea u bula uri muhwelelwa o pfuka ndaela ya tsireledzo, a tshi l ṅekedza muraḡo wa Tshumeleo ya Tshipholisa ya Afrika Tshipembe ane a fanela uri—

- (a) arali hu na khonadzeo uri muhweleli a nga tambudzwa kana u huvhadzwa, a ḡo tea u fara muhwelelwa; kana
- (b) arali hu na mbuno dzo linganaho u nga fara muhwelelwa, a fhe ṅdivhadzo yo tou ṅwalwaho uri muhwelelwa a ḡivhonadze khothe, hune a ḡo fhindula mulandu une a khou hweswa wa u pfuka ndaela ya khothe.

13. Ndi ḡo vha fha fomo ya u ita khumbelo arali vha tshi funa u ita khumbelo ya ndaela ya tsireledzo malugana na u tambudziwa.

14. Nga ṅṅha ha khumbelo ya ndaela ya tsireledzo vha dovha hafhu vha vha na pfaelo ya u vhiga mulandu vha tshi vhiga muhwelelwa arali muhwelelwa a tshi khou ita vhukhaxhi. Zwi amba uri, a hu na ṅhoḡea ya u vhiga mulandu muhumbulo muhulwane u wa u sokou ḡiwanela ndaela ya tsireledzo.

15. KHAIDZO:

15.1 Ndi mulandu u ita tshiṅṅamennde tsha mazwifhi kha afidafiti —

- (a) muthu a tshi khou itela u wana ndaela ya tsireledzo; kana
- (b) uri muhwelelwa o pfuka ndaela ya tsireledzo.

15.2 Khothe l nga ita ndaela l tshi itela onoyo muthu ane khothe l pfa yo fushea uri o ita zwiito zwa vhutsilu, zwa mbiti kana zwi sa pfaḡzi.

(Kha vha kherule vha vhee kha faela ya khothe arali muhweleli kana muthu ane a khou ita khumbelo ya ndaela ya tsireledzo o imela muhweleli a tshi khou ya phanḡa na u ita khumbelo)

***Kha vha thuthe zwi sa ṅḡei**

Nomboro ya Khumbelo...../20.....

Datumu:

Dzina na tshifani zwa kiḡaka ya khothe:

Dzina na tshifani zwa *muhweleli/*muthu ane a khou ita khumbelo ya ndaela o imela muhweleli:

.....

*Tsaino/*gunwe /*luswayo *muhweleli/*muthu ane a khou ita khumbelo ya ndaela ya tsireledzo o imela muhweleli